

Дзяржаўная ўстанова культуры
«Дрыбінская бібліятэчная сетка»
Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка
Адзел абслугоўвання і інфармацыі

Што сказаў катрушнік

Рэкамендацыйны спіс літаратуры

Дрыбін 2016

Дзяржаўная ўстанова культуры
«Дрыбінская бібліятэчная сетка»
Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка
Адзел абслугоўвання і інфармацыі

Што сказаў катрушнік

Рэкамендацыйны спіс літаратуры

Дрыбін 2016

Што сказаў катрушнік : рэкамендацыйны спіс літаратуры / Дзяржаўная ўстанова культуры «Дрыбінская бібліятэчная сетка», Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка, Адзел абслугоўвання і інфармацыі ; [складальнік А. А. Шэрснева ; рэдактар Л. В. Дзямідава]. – Дрыбін : Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка, 2016. – 8 с.

Паважаны чытач !

Пад час сваіх вандровак па вёсках дрыбінскія шапавалы карысталіся сваёй умоўнай мовай, якая атрымала назву «**Катрушніцкі лемезень**». Паводле запісаў Е.Р. Раманава, ужывалася яна, каб трымаць у сакрэце тое, пра што гавораць. Лексічны склад налічваў каля 915 слоў і ахопліваў 13 паняццёвых груп.

Ужываліся словы іншамоўнага паходжання. Асабовых скланенняў і спражэнняў лемезень не мае. Сказы ў «Катрушніцкім лемезні» утвараліся па ўзору агульнанароднай мовы. Напрыклад, «гурь маньку хавбов» – дай мне грошай. Часам яго не ведалі нават усе члены сям'і, якія займаліся шапавальствам.

Для найбольш поўнага знаёмства з умоўнай мовай дрыбінскіх шапавалаў прапануем да вашай увагі рэкамендацыйны спіс.

Матэрыял у спісе размешчаны ў храналагічным парадку.

Дзяржаўная ўстанова культуры
«Дрыбінская бібліятэчная сетка», 2016

1. **Зігуля, Н.** Што такое катрушніцкі лемезень? : [адкрыццё адноўленага Дрыбінскага гісторыка-этнаграфічнага музея] / Нэлі Зігуля // Звязда. – 2015. – 10 лістапада. – С. 9 : іл.
2. **Традыцыя шаповальства в Дрибине // ЮНЕСКО и Беларусь** : 60 лет сотрудничества. – Минск, 2014. – С. 124–126. : фото.
3. **Уласенка, М.** Катрушніцкі лемезень : [слоўнік дрыбінскіх шапавалаў] / Міхаіл Уласенка // Зямля і людзі. – 2013. – 26 июня. – С. 13.
4. **Рагін, Я.** Лемезень – інтэрактыўны : [пра супрацоўнікаў Дрыбінскага гісторыка-этнаграфічнага музея] / Яўген Рагін // Культура. – 2013. – 12 студзеня. – С. 13.
5. **Кураш, В.** Нацыянальная спадчына – прастора для інвестыцый : [гісторыка-культурныя каштоўнасці Дрыбіншчыны] / В. Кураш // Культура. – 2011. – № 6. – С. 14.
6. **Корбут, В.** Места нужно знать. Дрибин : овчинка выделки стоит : [о языке шаповалов] / Виктор Корбут // Советская Белоруссия. – 2011. – 25 августа. – С. 9.
7. **Маркова, С.** Время валенки носить! : [о «Катрушницком лемезне»] / Светлана Маркова // Белорусская нива. – 2011. – 30 ноября. – С. 6.
8. **Суша, Г.** Шаповальства – «цёплае» рамяство : [мова шапавалаў] / Г. Суша // Хозяин. – 2010. – № 2. – С. 42–44.

9. **Мінкевіч, Л.** Беларускім валенкам – сусветная вядомасць // Народная газета. – 2010. – 28 ліпеня. – С. 3.
10. **Суша, Г.** Шапавальства / Г. Суша // Літаратура і мастацтва. – 2009. – №49. – С.14.
11. **Свірын, І.** «Катрушніцкі лемезень» і патрабавальны рэйдар наймаладзейшага раёна // Найноўшая спадчына Новай Зямлі : Беларусь культурная : камандзіроўка ў 1000 дзён : зб. артыкулаў / [уклад. Я. М. Рагін]. – Мінск, 2009. – С. 297–299.
12. **Свірын, І.** «Катрушніцкі лемезень» і патрабавальны райдэр наймаладзейшага раёна // Культура. – 2008. – 23 жніўня. – С. 20–21.
13. **Уласенка, М.** Мова Дрыбінскіх катрушнікаў / Міхаіл Уласенка // Літаратура і мастацтва. – 2007. – 27 красавіка. – С. 14.
14. «**Ад прадзедаў спакон вякоў мне засталася спадчына...**» : [аб прадстаўленні «Катрушніцкага лемезня»] // Савецкая вёска. – 2007. – 8 верасня.
15. **Катрушніцкі лемезень** : слоўнік дрыбінскіх шапавалаў / Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка, Дрыбінскі гісторыка-этнаграфічны музей. – Дрыбін : Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка, 2006. – 16, [1] с.
16. **Уласенка, М.** Катрушніцкі лемезень новага Дрыбіна / Міхаіл Уласенка // Региональные ведомости. – 2006. – 21 июня. – С. 2–3.

17. **Тетерин, М.** Словарь шаповалов / Максим Тетерин // Магілёўскія ведамасці. – 2006. – 12 кастрычніка. – С. 5.
18. **Кисляк, О.** Что сказал катрушник? [о языке дрибинских шаповалов] / Ольга Кисляк // Советская Белоруссия. – 2006. – 7 октября – С. 3.
19. **Лох – это звучит гордо!** : [язык шаповалов] // Могилёвщина. Легенды, события, люди / Илья Курков, Игорь Пушкин. – Минск : Медиафакт, 2004. – С. 73.
20. **Уласенка, М. Катрушніцкі лемезень** / Міхаіл Уласенка // Літаратура і мастацтва. – 2004. – №19. – С. 14.
21. **Дрибинские шаповалы** // Памяць. Дрыбінскі раён. – Мінск : Беларуская Энцыклапедыя, 2004. – С. 600–605.
22. **Дрыбінскі раён** : Легенды і паданні ; Казка аб дрыбінскіх шапавалах, або Адкуль узяліся валёнкі ; Як размаўляюць вяскоўцы ; Слоўнік дрыбінскіх шапавалаў ; Фразы пра лемезень // Са скарбонкі спадчыны нашага краю : зборнік фальклору Магілёўскай вобласці. – Магілёў, 2001. – С. 23–24.
23. **Чарняўскі, В.** Латынь, эсперанта і... катрушніцкі лемезень // Звязда. – 1999. – 26 снежня. – С. 2.
24. **Уласенка, М. Катрушніцкі лемезень** / Міхаіл Уласенка // Савецкая вёска. – 1997. – №1.

25. **Валюшнае рамяство Дрыбінскай воласці Магілёўскай губерні** // Гісторыя сялянства Беларусі. У 3 т. Т. 1. – Мінск : Беларуская навука, 1997. – С. 314.
26. **Гісторыя сялянства Беларусі.** У 3 т. Т. 1. Гісторыя сялянства Беларусі ад старажытнасці да 1861 г. / Я. К. Анішчанка [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 1997. – С. 314.
27. **Уласенка, М.** «Бальва цірыць па-катрушніцку?» : [умоўная мова дрыбінскіх шапавалаў] / Міхаіл Уласенка // Чырвоная змена. – 1995. – 22 ліпеня.
28. **Ліўшыц, У.** Дрыбінскія шапавалы і катрушніцкі лемезень : [некаторыя ўласцівасці мовы і быту жыхароў в. Дрыбін] / Уладзімір Ліўшыц // Літаратура і мастацтва. – 1990. – 8 снежня. – С. 7.
29. **Ліўшыц, У.** Дрыбінскія шапавалы і катрушніцкі лемезень / Уладзімір Ліўшыц // Ленінскі шлях. – 1988. – 30 студзеня.
30. **Серебренников, Б. А.** Территориальная и социальная дифференциация языка. Общее языкознание. Формы существования, функции, история языка. – М., 1970. – С. 451–501.
31. **Шапавал** // Бялькевіч І. К. Краёвы слоўнік Усходняй Магілёўшчыны. – Мінск : Навука і тэхніка, 1970. – С. 495.
Бондарчук, В. К. Еўдакім Раманавіч Раманаў / В. К. Бондарчук. – Мінск, 1961.

32. **Катрушницкий лемезень.** Условный язык Дрибинских шаповалов // Могилёвская старина : сборник статей «Могилёвских губернских ведомостей». – Выпуск 2. – 1901. – С. 42–43.

33. **Романов, Е.** Катрушницкий лемезень (условный язык шерстобитов м. Дрибин) // Живая старина. – 1890. – Выпуск 1. – СПб. – С. 9–17.

Што сказаў катрушнік

Рэкамендацыйны спіс літаратуры

На беларускай і рускай мовах

Складальнік А.А. Шэрснева
Рэдактар Л.В. Дзямідава

Тыраж 10 экз.

Дзяржаўная ўстанова культуры
«Дрыбінская бібліятэчная сетка»
Дрыбінская цэнтральная раённая бібліятэка
Адзел абслугоўвання і інфармацыі
213971 Магілёўская вобл., г.п. Дрыбін
вул. Леніна, 39
Сайт: lib-dribin.mogilev.by
E-mail: dribin.bib@tut.by
© Дрыбін, 2016

